

KURBAN BAYRAMINDA BOSNA...

Murat Özkaya

Bosna-Hersek'te karlar altında soğuk bir mübarek kurban bayramı...

Buna rağmen başta camilerin ve tabiatın karlar altında doyumsuz güzelliği...

Bosna Hersek 1992-1995 yılları arasında yaşadığı vahşilik boyutundaki savaştan ve sonrası 11.yılına giren karmakarışık bir statüde Dayton barışından ziyade son iki bayramı geçirdiğim güzel Bosnanın durumunu kendi gözlemlerimle yansıtmak istedim.

Bosna Hersek'te her ne kadar vizesiz giriş imkanı olsa da, son yıllarda ülkeyimizden Bosna üzerinden Avrupa'ya gerçekleşen kaçak göçmen girişleri havaalanında pasaport kontrolünde zaman kaybetmenize sebep veriyor biraz canınızı sıkıyor. Ülkeye girişte bir tur şirketini seçtiyseniz sorun olmuyor lakin ferdi girişlerde otel rezarvasyonu ya da davetiye ihtiyacınız olacak. Boşnak kardeşlerimiz havaalanında iyi derece Türkçe bilen bir personel bulundurduğu için polis kontrolünde karşılaşılabilecek bir küskünlüğün önüne geçmeye çalıştıklarını ve bu konuda gayret gösterdiklerini, çok iyi niyetli olduklarını gözlemliyorum.

Bayramda Bosna'ya büyük bir ilgi oldu ve THY ile AIR BOSNA'nın ek seferlerine rağmen uçaklarda yer bulmak hayli zordu. Buna sebep olarak bizde kayak sporu yapmanın çok pahalı boyutlara ulaşması ve yeterli karın henüz yağmamış olması olduğunu öğreniyorum Zamanında kış olimpiyatları düzenleyecek boyutta altyapı ve tesislere sahip başkent Saraybosna (Sarajevo) hızla bir "Uludağ" alternatifi olma yolunda ilerliyor. Şehir her zamanki gibi hareketli ve hızla gelişiyor. Ama hâlâ işleyen tramvay size nostaljiyi, bir çok binadaki kurşun izleri de kuşatmayı hatırlatıyor.

Bu bayramı daha çok, Osmanlı izlerinin çok rahat görülebileceği daha kuzeydeki Tuzla ile sırp bölgesinde kalan Doboş ve köylerinde geçirmeye niyetlendiğimden vakit geçirmeden başkentten -daha sonra dönmek üzere- ayrılıyorum.

Tuzla tipik bir Osmanlı şehri. Zenica'da Türk birliği, burada ise üniversitenin Türk dili ve Edebiyatı bölümü Türkiye'ye daha yakın olmasını, farklı bir konumu olmasını sağlıyor. Bayram namazını büyük bir katılım ve coşkuyla kılıyoruz kendimizi sanki Erzurum'da hissediyoruz, şehrin benzerliğinden ötürü.

Namazdan sonra Dayton sonrası sırp bölgesinde kalan Doboş ve köylerine hareket ediyoruz. Özellikle Sırplarla aynı köyde beraber yaşamak zorunda kalan bir çok Boşnak Müslüman kardeşimiz her ne olursa olsun nesillerdir yaşadıkları bu toprakları terk etmeyeceklerini söylüyorlar. Başka bir yere mübadeleye kesinlikle karşı olduklarını söylüyor misafir olduğumuz bu güzel onurlu insanlar. Savaş köylerindeki

camiyi yok etmiş ve imkansızlıklar yenisini yapmaya imkan vermemiş olsa da “evlerimiz cami değil mi?” diyorlar, bizleri duygulandırıyorlar.

Bölgede işsizlik had safhada. Az sayıdaki fabrikada Müslümanların çalışması imkansız. Zaten Sırların da ekonomik açıdan çok zor şartlar altında olduklarını öğreniyoruz. Yüzlerinde bezginlik, yıkılmışlık, mutsuzluk hakim.

Müslüman Boşnak kardeşlerimiz ailelerinden en az bir ferdi yurt dışına, gurbete çalışmaya yollamış. Savaş zamanında bir çok Boşnak yurt dışına mülteci olarak çıkarken barış zamanında ise ekonomide yaşanan darboğazdan dolayı gurbete çıkmış ve geride bırakılan anne, baba, eş ve çocuklara yollanan aylık 100-200 Euro ile hayat sürdürülmeye çalışılıyor. Bayramda gurbetden arayan oğulların, eşlerin telefonları sonrası hasret gözyaşlarına şahit oluyoruz, içimiz sızlıyor.

Özellikle sırp bölgesinde kalmış Müslüman ailelerinin kurban bayramında dahil unutulduğunu yardım alamadıklarını görmek hayli üzücü. Konuk olduğum evlerde Türk olduğumu söylediğimde inanılmaz bir coşku ve sevgiyle karşılaşıyorum. Bize yani Türkiye’ye karşı ne büyük sevgi var... Sadece basit, sıradan, bir Bosna sevdalısı olduğumu söylüyorum anlattıkları sorunlara, dertlere, yardım taleplerine cevap veremeyeceğimi, çaresizliğimi göstermek için... “Olsun” diyorlar... Bir gün de bakarsın “Tayip Paşa gelir” diyorlar.

Başbakanımıza karşı yoğun bir ilgi var. TRN-INT sayesinde takip ettikleri Türkiye’de başbakanın sert, otoriter ama samimi buldukları mizacına büyük bir sempati var. Muhabbet sırasında ısrarla asker kökenli olmadığını söylememe rağmen sevimli, yaşlı bir Boşnak amcayı ikna edemiyor, inadından vazgeçiremiyorum. “Paşa çok büyük adam. O varken bu Sırlar bi daha bize bulaşamaz.”

Fakirlik, zor şartlar altında bile ülkemizi aratmayacak konukseverlik ve misafirperverliği arkamda bırakarak Sarajevo’ya dönmek için sırp üniversite öğrencilerinin çoğunlukta olduğu ve bir sırp şoförün kullandığı 1980’lerde ülkemizde kullandığımız şehirlerarası bir otobüse biniyorum.

Otobüste bir Boşnak kardeşimle tanışıyorum. Savaş zamanında Türkiye’ye yollanmış ailesi tarafından. Savaş bittikten sonra ülkemizde bir unutulmuşluğa terk etmişiz. Bir çok Boşnak öğrenci geri dönmüş. Anlattıkları, yaşadıkları ayrı bir dram. Geçirdiği rahatsızlık sonucu bir yıla yakın kaldığı hastaneden personel ve hasta yakınlarının yardımları sayesinde Bosna’ya dönebilmiş.

Tekrar savaş çıkar endişesi ile yatırımdan kaçan işadamlarımız, savaştan hemen sonra da kalitesiz mal satarak ülkeyi kazıklanacak yer olarak görmüş tüccarlarımız. Zenica’da çok başarılı, takdir toplayan işlere imza atmış olsa da, bunu sadece bir şehirde hizmet verebilen, dışarı açılma şansı bulamayan Türk Birliğimiz dışında Türkiye’nin etkisinin görüldüğü, kayda değer, konuşulacak tek hizmet; Türk okulları...

Gerçekten Türkiye’ye olan sempati antipatiye dönüşmediyse bu Bosna-Hersek’de açılan kolejlerimiz sayesinde olmuş. Mezun olan her öğrenci eğitimin kalitesinden ötürü bir nevi gönüllü elçimiz olmuş ve olmaktalar. Okul ve kontenjanlarının sayısının artırılması başka şehirlerde de açılmasını ısrarla söylüyorlar. Geçen sene açılan üniversitemizin istenilen duruma gelmediğini, daha çok

Türkiye’de çeşitli sebeplerden ötürü okuyamayan Türk öğrencilere bir alternatif kapısı işlevi olduğunu gözlemliyorum.

Bosna’nın yaşadıkları ve şu anki durumunu ne ülkemizle ne de başka Müslüman bir coğrafya ile karşılaştırmamak ya da kıyaslamamak gerekiyor. Avrupa’nın göbeğinde ve gözler önünde 3 yıl gibi sürede 250 binin üzerinde kayıp vermek ... Türk ve Müslüman diye nitelendirilerek soykırıma uğratılmış bu güzel insanların barış döneminde de yanında olmamız gerekiyor. Ekonomisinin düzelmesinde desteklere ihtiyacı var. Bu da işadamlarımızın yatırımları ile mümkün olacak.

“Kıbrıs sizin gözbebeğiniz ise diğer gözbebeğiniz de biz olalım “diyor Boşnak kardeşlerimiz. Ve Boşnakça aynen böyle söyleniyor tüm camilerde ,sokaklarda bu pankartı asılı görüyoruz; BAJRAM SERİF MUBAREC OLSUN!